

na kraju što je bolest. Sudjelovao je u različitim vjerskim društvima, rastao u vjeri, bio vođa mladih koga su nazivali »sveti mornar«. Njegova smrt bit će preokret u vjeri i zvanju za mnoge koji su ga poznavali. Miris njegova života osjeća se osobito u krajevima gdje je živio i autor smatra da je taj miris vrijedan da ga očute i mnogi naši mladi suvremenici.

Na kraju knjige uz literaturu autor je dao i foto-prilog iz života tog mladog uzornog vjernika.

Već naslov knjige »Život za druge« mnogo govori. Puna opravdanost knjige moći će se pokazati tek u budućnosti. A ta opravdanost vjerujemo postoji, i dana u suvremenom obliku, gotovo se nameće.

Tomislav Ivančić

Žarko Brzić (sastavio), NADE I OHRABRENJA. Poruke pronicavih umova čovječanstva. Izdao: Filozofsko-teološki institut DI, Zagreb 1978 Str. 222.

Ovaj zbornik tekstova raznih autora već je peto djelo Žarka Brzića. To je tematski spretno složen niz tekstova izvađen iz djelâ domaćih i inozemnih književnika, teologa, duhovnih pisaca i filozofa. Nešto slično autor ovog djela učinio je u svojim prijašnjim djelima, osobito u djelu »Stazama života« (Zagreb 1959) te drugom djelu »Uzdignuta pogleda« (Zagreb 1961), obje tiskane ciklostilom. No, dok je u tim djelima, a donekle i u kasnijima, autor vodio glavnu riječ, a tekstovi mu služili kao potvrda njegovih interpretacija dotle je ovdje autor jednostavno nanizao tekstove i pustio ih da sami govore. Autor je te tekstove popratio samo jednim kraćim uvodnim razmišljanjem na početku knjige. Da tekstovi ne bi ostali samo hrpa neiskoristiva materijala pisac ih je poređao prema temama koje se čine, kao da izlaze iz tih tekstova. Tako su tekstovi podijeljeni u šest grupa prema slijedećim naslovima: Vidjeti Boga, Nastanjen među nama, U tunelu života, Nosioci blagoslova, Odgovornost trenutku i Jedini izlaz. Oni djeluju vrlo sugestivno i doista predstavljaju ohrabrenja. Ta sugestivnost osobito se osjeća u odlomcima čiji su autori pjesnici i romanopisci, a teološki tekstovi nasuprot njima djeluju odviše šturo. Neposrednost koja proizlazi iz tih izva-

daka u nekim dijelovima je malko zakočena tekstem iz koncilskih dokumenata ili Svetog pisma koji su stavljani na dnu svake grupe tekstova, jer djeluju odviše tendenciozno i time ograničavaju širinu djelovanja spomenutih tekstova. Tekstovi su inače vrlo prikladni za propovijedi i kateheze, ali i za vrlo djelotvorno duhovno štivo. Za one koji malo čitaju ili jedva poznaju literarna djela, ovaj će niz tekstova poslužiti da prodube, prošire i dijaloški postavbe svoje religiozno doživljavanje.

Uvodnu riječ knjizi napisao je kard. Franjo Šeper. Na kraju knjige su bilješke o piscima čiji su tekstovi zastupljeni u ovom zborniku. Omot knjige djeluje odviše blijedo i novinarski i ne upozorava dovoljno na blago koje je unutra.

U mnoštvu teoloških knjiga i dokumenata koji preplavljaju crkveno knjižarsko tržište, ova knjiga ima svoje opravdanje i znači određenu novost i osvježenje.

Tomislav Ivančić

Josip Kribl, SLOBODA U EGZISTENCIJALNOJ FILOZOFIJI S. KIERKEGAARDA, N. BARDJAJEVA, K. JASPERSA G. MARCELA. Zagreb 1974.

Knjigu je izdao u vlastitoj nakladi. Ona predstavlja značajan prilog našoj filozofskoj literaturi i ispunjava prazninu u poznavanju egzistencijalističkih filozofa kršćanskog smjera.

Knjiga je podijeljena u dva dijela, devet poglavlja s uvodom i zaključkom. Navedeni su obilni izvori i literatura. Kribl obrađuje slobodu kod navedenih teističkih egzistencijalista a time se odmah i ograničio na obrađivanje slobode unutar određenog filozofskog gledanja. Prvi dio knjige iznosi nam izvorna mišljenja samih autora koje obrađuje pisac. U drugom dijelu Kribl pokušava raznorodne pojmove dovesti do razumijevanja i njihova pravilnog tumačenja. Na koncu se Kribl pokušava kritički osvrnuti na pitanje slobode kod tih autora služeći se skolastičkom analizom egzistencije.

U prvom poglavlju knjige Kribl prikazuje zaokruženu cjelinu egzistencijalizma kao filozofskog smjera. U drugom poglavlju konstatira da ta četiri autora egzistencijalističke filozofije smatraju da sloboda ima svoj izvor u Bogu ili Ništa. Sloboda je ne-

što prvotno. Ona je nužno nutarnje opredjeljenje. Sloboda je sapeta grijehom i fanatizmom bilo kojeg oblika. U trećem poglavlju Kribl iznosi mišljenje autorâ da je sloboda moguća u odnosu između čovjeka i Boga. Na toj se, naime, relaciji ostvaruje čovjekova egzistencija. U četvrtom poglavlju Kribl nam donosi uvjerenje tih autora da je društvo, a time i Crkva, smetnja potpunom razvitku slobode. Društvo, naime, traži svoje, a to se uvijek ne uklapa u slobodni razvitak egzistencije čovjeka.

U drugom dijelu Kribl ističe da je čovjek u egzistencijalnoj zbilji autentičan i da se ne može determinirati nekim pojmovima. Umjesto razumske spoznaje preferira se intuicija jer ona može dublje spoznati egzistenciju duha i duše. Tako za ove filozofe teologija ne bi smjela Boga određivati pojmovima i teološkim dogmama. Bog se može dostići mistikom što je zapravo iracionalno dokučivanje. U tom smislu osjeća se utjecaj Kantove filozofije na filozofe koje Kribl obrađuje.

U svom pokušaju da razluči poimanje kod egzistencijalističkih filozofa i usporedi ga sa skolastičkim shvaćanjem egzistencije, Kribl je pridonio boljem shvaćanju slobode uopće. I zato ova studija znači korak naprijed u osvjetljavanju slobode kod egzistencijalističkih filozofa i pridonosi boljem upoznavanju te filozofije na našem terenu.

Tomislav Ivančić

Zbornik ARCHIVUM HISTORIAE PONTIFICIAE 14 (1976). Zbornik izdaje Fakultet za crkvenu povijest Papinskog sveučilišta »Gregoriana« u Rimu. 694 strana.

Sadrži slijedeće članke: The ideal renaissance Pope: Funeral Oratory from the Papal Court (J. M. McManamon), La sospensione della crociata nei primi anni di Paolo II (G. Valentini), Mariage mixte au XVI siècle (P. Hurtubise). G. A. Castrucci e F. Vivalda. Una vertenza disciplinare nel ducato sabauda ai tempi della riforma posttridentina (M. F. Mellano), Das Päpstliche Heer im Jahre 1667 (G. Lutz), Alle origini del neogallicanesimo di H. Maret (A. Riccardi), Los despachos de la Nunciatura de Madrid, 2. dio (V. C. Orti). Osim tih članaka ima još i slijedećih nekoliko

prikaza: Römische Kirche und Petrusamt im Licht frühchristl. Zeugnisse (P. Stockmeier), Zur Stellung der Päpste in der liturgischen Tradition der Ostkirche (J. Hennig) i, na kraju, Papa e cardinali nel secolo XI. Una questione di metodo e una replica (M. Fois). Kao obično Zbornik i ovaj put donosi nekoliko veoma vrijednih recenzija crkvenopovijesnih knjiga koje su izišle u novije vrijeme.

Zbornik ARCHIVUM HISTORIAE PONTIFICIAE 15 (1977). 701 strana.

Zbornik sadrži slijedeće članke: Il significato del primato papale nei padri del concilio ecumenico (P. Conte), Innocent III and the Esztergom Election Dispute (J. Ross Sweeney), Censi e possessi della Chiesa Romana nel Duecento (E. Pasztor), Letters of E. Cambarou, Camerarius apostolicus (D. Williman), La troisième élection du pape Urbain VI (M. Dykmans), Denis Simon de Marquemont (C. Pozzo di Borgo-Mouton-Brady), La segreteria di Stato di Gergorio XII (L. Pasztor), Le concordat du 20 juillet 1933 entre le Saint-Siège et l'Allemagne (V. Conzemius). Osim tih članaka ima jedan prikaz pod naslovom El archivo de la Nunciatura de Madrid desde 1868 hasta 1875 (V. C. Orti). I opet obilje recenzija izvrsnih knjiga kao što su Handbuch der Kirchengeschichte od Jedina (Monacchino), Konzil und Papst od G. Schwaigera urednika (M. Fois), Theologie der Reichskrone od R. Staats (H. Pfeiffer), Papsturkunden in Frankreich, 7. svezak od Lohrmanna (Rabikauskas) i drugih još veoma vrijednih knjiga. Zbornik AHP trebaju imati biblioteke i crkveni povjesničari.

Vojko Humski

CROATICA CHRISTIANA PERIODICA. Broj 1. Godina I. Zagreb 1977. Časopis instituta za crkvenu povijest Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu.

Ovo je prvi broj novog časopisa koji popunjava prazninu u našoj kulturi koja se već odavno osjećala. Časopis izdaje Institut za crkvenu povijest, a upravo i nakladu preuzela je Kršćanska sadašnjost. Urednici su dr M. Biškup, dr A. Ivandija, dr J. Kolarić, dr F. Šanjek, mr I. Tomljeno-